

Перелік теоретичних питань для підготовки до ПМК

1. Визначення гігієни як науки, її мету, задачі. Основні закони гігієни. Значення знань гігієни для лікаря-стоматолога.
2. Методи гігієнічних досліджень навколишнього середовища та його впливу на організм людини і здоров'я населення. Специфічні методи гігієни.
3. Структуру та завдання санітарної служби України. Зміст поточного та попереджувального санітарного нагляду.
4. Спектральний склад сонячного випромінювання. Характеристику фізичних властивостей та біологічної дії видимого та інфрачервоного випромінювання. Зрушення у стані здоров'я та захворювання, що виникають внаслідок дії недостатньої і надлишкової сонячної радіації та заходи їх профілактики.
5. Характеристику фізичних властивостей та біологічної дії ультрафіолетового випромінювання. Зрушення у стані здоров'я, що виникають внаслідок дії недостатньої і надлишкової ультрафіолетової радіації, заходи профілактики.
6. Штучні джерела ультрафіолетового та інфрачервоного випромінювання, характеристики фотаріїв. Області застосування УФО у стоматології та медицині.
7. Гігієнічне значення освітлення приміщень. Зорові функції. Зрушення у стані здоров'я та захворювання, що виникають внаслідок впливу недостатньої та надлишкової освітленості.
8. Методи гігієнічної оцінки природного освітлення приміщень, показники.
9. Гігієнічні вимоги до штучного освітлення приміщень. Види та системи штучного освітлення. Характеристика та види освітлювальної арматури. Методику гігієнічної оцінки штучного освітлення приміщень різного призначення, показники.
10. Основи фізіології теплообміну людини та його зв'язок з мікрокліматичним режимом навколишнього середовища. Шляхи тепловіддачі при різних температурних умовах, вологості та швидкості руху повітря.
11. Визначення поняття "мікроклімат". Види мікроклімату. Фактори, що характеризують мікроклімат. Зрушення у стані здоров'я та захворювання, що виникають внаслідок впливу на організм людини дискомфортного мікроклімату, заходи профілактики.
12. Поняття про «розу вітрів» її практичне використання у запобіжному санітарному нагляді при проектуванні будівництва.
13. Хімічний склад атмосферного повітря, гігієнічне значення окремих його складових. Джерела забруднення атмосферного повітря. Вплив забрудненого повітря на здоров'я населення та санітарні умови життя.
14. Види вентиляції приміщень та її гігієнічне значення. Показники, які використовують для оцінки ефективності вентиляції приміщень.

15. Гігієнічне значення води. Функції води. Гігієнічні вимоги до якості питної води. Епідеміологічне та ендемічне значення води (захворювання, пов'язані із вживанням недоброякісної води).

16. Джерела водопостачання та їх порівняльну гігієнічну характеристику. Загальну схему санітарного обстеження джерел місцевого водопостачання. Гігієнічні показники забруднення води (прямі та опосередковані).

17. Держстандарти на воду господарсько-питного водопостачання. Основи державного санітарно-епідеміологічного нагляду за господарсько-питним водопостачанням (запобіжний та поточний санітарний нагляд). Основні етапи санації (оздоровлення) джерела місцевого водопостачання (криниці).

18. Види, методи та засоби покращання якості питної води. Методи очистки та знезараження води. Методи хлорування фторування та дефторування води.

19. Що таке централізована система водопостачання. Будову та обладнання водопроводу. Основні етапи та послідовність очистки і знезараження води. Зони санітарної охорони вододжерел.

20. Біологічну роль та гігієнічне значення фтору. Вміст фтору у воді поверхневих, підземних і атмосферних природних вододжерел та харчових продуктах, гігієнічні нормативи вмісту фтору у питній воді. Шляхи профілактики карієсу зубів та ендемічного флюорозу.

21. Вплив клімату на здоров'я людини. Кліматоформуючі та кліматохарактеризуючі фактори. Медичну класифікацію клімату. Визначення, види акліматизації, фактори, які впливають на акліматизацію.

22. Погодоформуючі та погодохарактеризуючі фактори. Вплив погоди на здоров'я людини. Гелеометеотропні реакції та їх профілактику.

23. Медичні класифікації погоди, гігієнічне значення показників, які знаходяться в їх основі.

24. Гігієнічне значення ґрунту. Види ґрунтів. Механічну структуру, фізичні властивості та природний склад ґрунтів. Процеси самоочищення ґрунту. Показники санітарного стану ґрунту.

25. Визначення та тлумачення понять індивідуальне та популяційне здоров'я. Визначення поняття здоров'я населення як інтегрального показнику стану навколишнього середовища. Показники здоров'я, що його характеризують.

26. Етапи вивчення впливу забрудненого навколишнього середовища на здоров'я. Методику вибору зон спостереження. Форми та методи проведення досліджень. Якісний та кількісний аналіз.

27. Поняття про раціональне харчування. Гігієнічні принципи раціонального харчування. Поняття про харчовий статус. Види харчового статусу.

28. Класифікація нутрієнтів (харчових речовин) та їх функції в організмі. Фізіолого-гігієнічну характеристику основних харчових речовин (білків, жирів, вуглеводів, мінеральних речовин, вітамінів).

29. Фізіологічні норми харчування для різних груп населення. Показники енергетичної та вітамінної адекватності харчування. Методи додаткової вітамінізації їжі.

30. Методи визначення енерговитрат людини. Поняття про коефіцієнт фізичної активності. Поняття про меню-розкладку. Принципи складання меню-розкладки.

31. Гігієнічні основи організації харчування хворих у лікарнях, зокрема при пошкодженні зубо-щелепного апарату. Аліментарну профілактику основних стоматологічних захворювань.

32. Класифікацію харчових продуктів. Ступені якості харчових продуктів. Захворювання, що можуть передаватися через молоко, хліб, м'ясо, рибу та продукти їх переробки.

33. Харчову та біологічну цінність продуктів тваринного походження (молока та молочних продуктів, м'яса та м'ясних продуктів, риби та рибних продуктів), етапи їх санітарної експертизи.

34. Харчову та біологічну цінність зернових та бобових продуктів, етапи їх санітарної експертизи.

35. Класифікацію аліментарних та аліментарно-зумовлених захворювань, гігієнічні основи їх профілактики.

36. Поняття про харчове отруєння. Характерні ознаки харчового отруєння. Умови, що сприяють його виникненню. Класифікацію харчових отруєнь. Обов'язки лікаря, який перший установив діагноз харчового отруєння.

37. Поняття про здоровий спосіб життя. Гігієнічні основи здорового способу життя. Значення і шляхи профілактики гіпокінезії в сучасних умовах. Принципи загартування. Гігієнічне значення режиму дня. Гігієна відпочинку і сну. Медико-соціальне значення шкідливих звичок, попередження їх виникнення.

38. Визначення та завдання психогігієни.

39. Основи догляду за ротовою порожниною з метою профілактики стоматологічних захворювань. Будову та функції, мікробіологічні особливості ротової порожнини людини. Поняття про природне та штучне чищення зубів.

40. Основи гігієнічної оцінки засобів догляду за зубами: зубних порошків, зубних паст, еліксирів для полоскання (класифікацію, порівняльну характеристику, вимоги до матеріалів для виготовлення).

41. Гігієнічні вимоги до матеріалів для виготовлення, конструкцій та форми зубних щіток, зубочисток, протезування зубів. Методики чистки зубів, режиму догляду за ротовою порожниною. Правила зберігання засобів догляду за ротовою порожниною.

42. Загальні закономірності росту і розвитку дитячого організму. Гігієнічні принципи складання режиму дня учнів. Особливості гігієнічного нормування добової діяльності учнів.

43. Гігієнічні вимоги до організації навчально-виховної роботи у загальноосвітніх школах.. Вимоги до розкладу занять у школі та методика його

оцінки. Порушення у стані здоров'я і захворювання, зумовлені нераціональною організацією навчально-виховного процесу у сучасних загальноосвітніх закладах.

44. Гігієнічні вимоги до навчальних меблів та їх фізіологічне обґрунтування. Правила маркування парт і розсаджування учнів у класі. Зміни в стані здоров'я та захворювання, що можуть виникнути у дітей в результаті використання меблів, які не відповідають гігієнічним вимогам.

45. Методику комплексної оцінки стану здоров'я дітей і підлітків. Критерії і показники здоров'я дітей і підлітків. Групи здоров'я. Групи для проведення фізичного виховання.

46. Основні показники фізичного розвитку. Загальні правила антропометрії. Таблиці стандартів фізичного розвитку. Вимоги до таблиць стандартів.

47. Методи гігієнічної оцінки фізичного розвитку дітей та підлітків. Метод сигмальних відхилень.

48. Фізичну характеристику, класифікацію, вплив на організм людини шуму. Загальні принципи нормування шуму на виробництві, зокрема на робочому місці стоматолога в умовах стоматологічної поліклініки (кабінету). Профілактика “шумової” хвороби.

49. Фізичну характеристику, класифікацію, вплив на організм вібрації. Захворювання, що виникають під впливом вібрації, заходи профілактики, зокрема на робочому місці лікаря-стоматолога.

50. Гігієнічну класифікацію праці. Поняття про небезпечний та шкідливий виробничий фактор. Класифікацію виробничих шкідливостей. Заходи профілактики виробничо обумовлених та професійних захворювань.

51. Поняття про токсичні хімічні речовини як виробничу шкідливість (класифікацію, властивості, біологічну дію, різновиди впливу), заходи профілактики шкідливого впливу.

52. Гострі і хронічні професійні отруєння. Хімічні фактори виробничого середовища в роботі стоматолога та зубного техніка (ртуть, свинець, полімерні матеріали тощо), заходи профілактики шкідливого впливу.

53. Класифікацію, властивості, біологічну дію пилу, зміни у стані здоров'я та захворювання, що виникають під впливом пилу, заходи профілактики шкідливого впливу.

54. Гігієнічну характеристику праці та професійної діяльності лікарів-стоматологів різного профілю та зубних техніків. Про вимушене положення тіла і перенапруження окремих груп м'язів як професійну шкідливість. Профілактику захворювань, що спричиняються вимушеним положенням тіла у роботі лікаря-стоматолога та зубного техніка.

55. Біологічні фактори, бактеріальне забруднення повітря і інструментарію в стоматологічному стаціонарі, профілактику їх шкідливої дії.

56. Гігієнічні вимоги до облаштування і експлуатації відділень терапевтичної, хірургічної і ортопедичної стоматології та зуботехнічної лабораторії. Гігієнічні основи організації санітарно-протиепідемічного режиму в стоматологічних лікувально-профілактичних закладах. Профілактику внутрішньо-лікарняних інфекцій.

57. Системи будівництва стоматологічних поліклінік та їх порівняльну характеристику. Порядок замовлення, санітарної експертизи та погодження проектів забудови стоматологічних поліклінік. Частина проекту будівництва, їх характеристика.

58. Поняття про іонізуюче випромінювання, його види, дози і одиниці їх вимірювання. Якісні та кількісні характеристики іонізуючих випромінювань. Поняття про радіонукліди. Якісні та кількісні характеристики радіонуклідів.

59. Біологічну дію іонізуючого випромінювання. Сучасні уявлення про її механізми та основні фактори, від яких вона залежить. Основні види променевих ушкоджень організму (соматичні, сомато-стохастичні, генетичні) та умови їх виникнення.

60. Основні засоби застосування радіонуклідів та інших джерел іонізуючого випромінювання з діагностичною і лікувальною метою. Правила роботи з відкритими та закритими джерелами іонізуючих випромінювань.

61. Поняття про протирадіаційний захист та радіаційний контроль. Нормування радіаційної безпеки та гігієнічні принципи радіаційного захисту. Особливості організації протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів при проведенні рентгенологічних досліджень.

62. Гігієнічні аспекти Чорнобильської катастрофи та ліквідації її наслідків.

Перелік практичних навичок для підготовки до ПМК

1. Оцінювати показники мікроклімату закритих приміщень, в т.ч. стоматологічних закладів (температури, вологості, швидкості руху повітря та радіаційної температури).

2. Визначати стан природного освітлення закритих приміщень, в т.ч. стоматологічних закладів (світловий коефіцієнт, коефіцієнт природного освітлення та ін.); давати йому гігієнічну оцінку.

3. Визначати стан штучного освітлення закритих приміщень, в т.ч. стоматологічних закладів (рівень освітленості, рівномірність його тощо); давати йому гігієнічну оцінку.

4. Визначати інтенсивність ультрафіолетової радіації біологічним методом, розраховувати її еритемну та профілактичну дозу.

5. Оцінювати рівень шуму в приміщенні за результатами досліджень.

6. Давати гігієнічну оцінку забрудненню повітря пилом, хімічними сполуками, мікроорганізмами за результатами лабораторних досліджень.

7. Давати гігієнічну оцінку стану повітряного середовища приміщення за даними лабораторного дослідження.

8. Тлумачити метеорологічні, синоптичні і геліогеофізичні показники погоди, визначати медичний тип її, складати медичний прогноз і давати рекомендації щодо профілактики геліометеотропних реакцій.

9. Давати гігієнічну оцінку якості води на підставі результатів обстеження джерела водопостачання і лабораторного аналізу відібраних проб.

10. Визначати оптимальну концентрацію фтору для фторування води в конкретних геохімічних і кліматичних умовах.

11. Оцінювати санітарний стан ґрунту за результатами обстеження території і бактеріологічного та гельмінтологічного аналізу проби.

12. Уміти проводити санітарне обстеження лікувально-профілактичних закладів, зокрема стоматологічних поліклінік і кабінетів, давати гігієнічні рекомендації щодо поліпшення їх санітарного стану.

13. Оцінювати санітарний режим операційної, перев'язочної, палатної секції, лікарняної палати, давати рекомендації по поліпшенню його санітарного стану.

14. Давати гігієнічну оцінку повноцінності харчування за меню-розкладкою, та рекомендації щодо його поліпшення.

15. Розраховувати добові енерговитрати конкретної людини чи закритого колективу (традиційним методом та згідно рекомендацій ВООЗ) та визначати потреби організму (закритого колективу) в харчових речовинах.

16. Вміти проводити розслідування харчових отруень, оформляти відповідну медичну документацію.

17. Визначати важкість, напруженість праці за результатами досліджень, давати рекомендації по попередженню перевтоми та оздоровленню умов праці, зокрема медичного персоналу стоматологічних поліклінік (кабінетів).

18. Вміти проводити розслідування професійних отруень, оформляти відповідну медичну документацію.

19. Давати гігієнічну оцінку фізичному розвитку дітей і підлітків, визначати приналежність конкретної дитини до відповідної групи здоров'я, давати рекомендації по її оздоровленню.

20. Оцінювати профіль фізичного розвитку дітей та підлітків, давати рекомендації по поліпшенню їх здоров'я.

21. Давати гігієнічну оцінку навчальним приміщенням, шкільним меблям, визначати відповідність їх віковим та антропометричним показникам дітей і підлітків.

22. Організовувати і складати плани проведення періодичних медичних оглядів і обстежень працівників лікувально-профілактичних закладів (рентгенологів, зубних техніків та ін.), давати рекомендації по їх оздоровленню.

23. Володіти методами проведення санітарно просвітньої роботи серед різних груп населення.

24. Оцінювати радіологічну обстановку в рентгенологічних відділеннях та кабінетах, давати гігієнічні рекомендації по усуненню надмірного опромінення персоналу.